

Työeläkelaitoksille

TAEL:N SOVELTAMINEN ULKOMAALAIISIIN

Voimassa olevat soveltamishjeet

Eläketurvakeskus on yleiskirjeellä 8/86 antanut työeläkelaitoksille ohjeet TaEL:n soveltamisesta. TaEL:n soveltamisesta ulkomaalaisiin on annettu ohjeet yleiskirjeellä 20/87.

Ulkomaisen työntekijän vakuuttamisesta

Ulkomaisen työnantajan palveluksessa tilapäisesti Suomessa työskentelevä työntekijä ei kuulu Suomen työeläkelakien piiriin, jos

- 1 hän on sosiaaliturvasopimusmaasta työnantajansa Suomeen työhön lähettämä sosiaaliturvasopimuksessa tarkoitettu lähetetty työntekijä. Työntekijän kansalaisuudella ei tällöin ole merkitystä. Tällaisesta lähetetystä työntekijästä tulee olla lähtömaan ao. viranomaisen antama lähetetyn työntekijän todistus. Tämä koskee myös TaEL-alojen työntekijöitä.
- 2 hän on muusta kuin sosiaaliturvasopimusmaasta tullut sikäläisen työnantajansa palveluksessa Suomeen tilapäistyöhön. Tällöin vaaditaan, että työntekijä ja työnantaja ovat saman maan kansalaisia.

Jos työnantaja ja työntekijä viimeksi mainitussa tapauksessa ovat eri maan kansalaisia, tilapäinenkin Suomessa työskentely on vakuutettava Suomen työeläkelakien mukaan. Ulkomainen työntekijä on tällöin velvollinen maksamaan vakuutusmaksun.

N7ULTA2Y

Lakiosasto

25.01.1989

Työnantajan selvittäminen

TaEL:a ei voida soveltaa selvittämättä työnantajaa. Ulkomaisen esiintyjän kohdalla epäselvyyttä voi syntyä siitä, onko työnantaja suomalainen vai ulkomaalainen.

Työsuhteen tai yrittäjyyden olemassaololle asetettavat tunnusmerkit vaihtelevat eri maissa. TaEL:a sovellettaessa ulkomaisen työnantajan ja ulkomaisen työntekijän välisen työsuhteen olemassaoloa on tarkasteltava ensi sijassa alueperiaatteen mukaisesti eli Suomen lainsäädännön perusteella.

Käytännön soveltaminen

Nykyisellään TaEL:n soveltaminen ei ole ollut yhdenmukaista ratkaistaessa sitä, milloin ulkomaisen työntekijän Suomessa työskentelyyn voidaan katsoa tapahtuneen työsuhteessa ulkomaiseen työnantajaan ja milloin taas on katsottava, että työnantaja on Suomessa. Tähän saakka käytännön vaikeudet ovat liittyneet lähinnä muusikoihin, koska tällä alalla Suomessa työskentelee suhteellisesti eniten ulkomaalaisia.

Sitä, kuka on Suomessa esiintyvän ulkomaisen työntekijän työnantaja, on selvitetty Eläketurvakeskuksen työryhmässä. Selvityksessään työryhmä päätyi toteamukseen, ettei vakuuttamisvelvollisuutta selvittäessä esimerkiksi verotus-, työlupa-, elinkeinolupa- tai työvoimanvuokrausmenettelystä saada suoranaista johtoa sen ratkaisemiselle, kuka eri tilanteissa on työnantaja. Työeläkejärjestelmän on tehtävä ratkaisu itsenäisesti siitä riippumatta, syntyykö ristiriita muun, esimerkiksi työlupakäytännön ja verotusmenettelyn kanssa.

Jotta saataisiin yhtenäinen soveltamiskäytäntö siitä, millä perusteilla ulkomaisen esiintyjän työnantaja on suomalainen ja koska taas voidaan katsoa selvitettyksi, että työnantaja on ulkomailla, annetaan seuraavat soveltamisohjeet:

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan suomalainen ohjelmatoimisto tai vastaava on yleensä ulkomaisen esiintyjän työnantaja.

Joissakin tapauksissa voi kuitenkin olla mahdollista, että esiintyjällä on ulkomainen työnantaja, jolloin suomalaista työnantajaa ei ole. Pelkkää suomalaisen osapuolen ilmoitusta ulkomaisen työnantajan

Lakiosasto

25.01.1989

olemassaolosta ei voida pitää riittävänä näyttönä siitä, että esiintyjä on työsuhteessa ulkomaiseen työnantajaan. Työsuhteen olemassaolo on pystyttävä luotettavasti osoittamaan.

Riittäväksi selvitykseksi ulkomaisen työsuhteen olemassaolosta voidaan katsoa esimerkiksi kirjallinen työsopimus tai lähetetyn työntekijän todistus.

Muuna selvityksenä voi tulla kysymykseen esimerkiksi eri osapuolten yhtäpitävä, luotettava ilmoitus, jonka lisäksi edellytetään ratkaisua tukevia muita seikkoja. Tällaisina voidaan pitää esiintymiskorvauksen maksamista ulkomailla tai sitä, että esiintymisestä on sovittu ulkomaisen toimiston kanssa neuvottelematta yksityiskohdista lainkaan esiintyjän itsensä kanssa. Näistä seikoista, kuten esimerkiksi esiintymiskorvauksen suorittamisesta ulkomaille, on voitava esittää selvitys.

Tarkennettujen ohjeiden soveltaminen

Tarkennettuja ohjeita sovelletaan ajassa eteenpäin. Uudet ohjeet eivät vaikuta niihin tapauksiin, jotka on ratkaistu aikaisemmin voimassa olleiden ohjeiden mukaisesti.

Vakuuttamisvelvollisuuden valvontaa suoritetaan tästä alkaen nyt annettujen ohjeiden pohjalta.

ELÄKETURVAKESKUS

Antti Suominen
Pentti Koivistoinen